

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА
О ПОДСТИЦАЈИМА У ПОЉОПРИВРЕДИ И РУРАЛНОМ РАЗВОЈУ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређења

Члан 1.

Овим законом уређује се врсте подстицаја, начин коришћења подстицаја, Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, као и услови за остваривање права на подстицаје у пољопривреди и руралном развоју.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *јединица мере* јесте прописана јединица за остваривање права на подстицаје (број хектара, литара, грла, килограма/тона и сл.);

2) *контролна организација* јесте организација овлашћена од стране министарства надлежног за послове пољопривреде (у даљем тексту: министарство) у складу са посебним прописом, која врши контролу и сертификацију производње.

3) *ливада* је пољопривредно земљиште које се користи за природан узгој траве или другог зељастог крмног биља, природног (самониклог) или узгојеног (засејаног), које није укључено у плодоред усева на пољопривредном газдинству пет или више година, а које се одржава кошењем у складу са условима добре пољопривредне праксе;

4) *носилац породичног пољопривредног газдинства* јесте физичко лице - пољопривредник који обавља пољопривредну производњу, и које је уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, као носилац породичног пољопривредног газдинства

5) *обрадиво пољопривредно земљиште* јесу њиве, вртови, воћњаци, виноградни и ливаде;

6) *органиска производња* јесте производња пољопривредних и других производа која се заснива на примени метода органске производње у свим фазама производње у складу са законом којим се уређује органиска производња;

7) *паињак* је пољопривредно земљиште које се користи за природан узгој траве или другог зељастог крмног биља, природног (самониклог) или узгојеног (засејаног), које није укључено у плодоред усева на пољопривредном газдинству пет или више година, а које се одржава напасањем стоке у складу са условима добре пољопривредне праксе или алтернативно напасањем и кошењем;

8) *подстицаји* јесу средства обезбеђена у буџету Републике Србије, као и средства обезбеђена из других извора који се додељују пољопривредним газдинствима и другим лицима у складу са овим законом у функцији остваривања циљева пољопривредне политике и политике руралног развоја;

9) *пољопривредна производња* јесте процес производње биљних и сточарских производа, узгој рибе, пчела, односно други облици пољопривредне производње (гајење печурака, пужева, стакленичка, пластеничка производња, гајење зачинског и лековитог биља и друго), која се обавља на пољопривредном земљишту, као и на другом земљишту или грађевинској целини који се налазе на територији Републике Србије;

10) *пољопривредник* је носилац или члан породичног пољопривредног газдинства који се искључиво бави пољопривредном производњом;

11) *пољопривредно газдинство* јесте производна јединица на којој привредно друштво, земљорадничка задруга, установа или друго правно лице, предузетник или пољопривредник обавља пољопривредну производњу;

12) *породично пољопривредно газдинство* јесте пољопривредно газдинство на којем физичко лице - пољопривредник заједно са члановима свог домаћинства (без обзира на сродство) обавља пољопривредну производњу;

13) *пољопривредно земљиште* јесу њиве, вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре, као и друго земљиште (вртаче, напуштена речна корита, земљишта обрасла ниским жбунастим растињем и друго), које по својим природним и економским условима може рационално да се користи за пољопривредну производњу;

14) *рурални развој* јесте развојна политика којом управља држава и која представља скуп мера које доприносе унапређењу квалитета живота људи који живе у руралним областима;

15) *члан породичног пољопривредног газдинства* јесте пунолетни члан истог газдинства, који се стално или повремено бави радом на газдинству и који је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава као члан породичног пољопривредног газдинства, на основу изјаве да је члан породичног пољопривредног газдинства, односно малолетни члан истог газдинства на основу изјаве родитеља, односно законског старатеља.

II. ВРСТЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПОДСТИЦАЈА

Врсте подстицаја

Члан 3.

Врсте подстицаја јесу:

- 1) директна плаћања;
- 2) подстицаји мерама руралног развоја;
- 3) посебни подстицаји.

Подстицаји из става 1. тач. 1) и 2) овог члана могу се утврдити под различитим условима и у различитом обиму, у зависности од тога да ли се ради о подручјима са отежаним условима рада у пољопривреди.

Подручја са отежаним условима рада у пољопривреди су подручја код којих због природних, социјалних или законских ограничења не постоје услови за интензиван развој пољопривредне производње.

Министар надлежан за послове пољопривреде (у даљем тексту: министар) прописује подручја из става 3. овог члана за период од три године.

Обим, намена и расподела по врсти подстицаја

Члан 4.

Влада прописује за сваку буџетску годину обим средстава, врсте и максималне износе по врсти подстицаја, у складу са овим законом и законом којим се уређује буџет Републике Србије, у року од 30 дана од дана ступања на снагу закона којим се уређује буџет Републике Србије.

Обим средстава из става 1. овог члана утврђује се у оквирима буџета министарства који не може бити мањи од 5% буџета Републике Србије у смислу закона којим се уређује буџетски систем.

Максимални износи по врсти подстицаја из става 1. овог члана одређују се у зависности од расположивих средстава опредељених законом којим се уређује буџет Републике Србије, обима тих средстава по врсти подстицаја, броја корисника и јединице мере у зависности од врсте подстицаја.

Максимални износ премије за млеко може да се одреди и у зависности од квалитета млека утврђеног у складу са посебним прописом којим се уређује квалитет млека.

Максимални износ подстицаја за квалитетне приплодне млечне краве може да се одреди и у зависности од произведене количине млека по грлу у периоду лактације, а у складу са подацима правног лица овлашћеног за послове селекције - одгајивачке организације.

Право на подстицаје

Члан 5.

Право на подстицаје, под условима и на начин утврђен овим законом, имају пољопривредна газдинства и породична пољопривредна газдинства која су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са законом који се уређује пољопривреда (у даљем тексту: Регистар), јединице локалне самоуправе, као и друга лица и организације (у даљем тексту: корисник подстицаја).

Породично пољопривредно газдинство

Члан 6.

Породично пољопривредно газдинство може бити:

- 1) комерцијално породично пољопривредно газдинство;
- 2) некомерцијално породично пољопривредно газдинство.

Комерцијално породично пољопривредно газдинство јесте оно пољопривредно газдинство које је тржишно усмерено и које може под условима утврђеним овим законом остварити право на подстицаје.

Некомерцијално породично пољопривредно газдинство јесте оно пољопривредно газдинство које није тржишно усмерено.

Својство некомерцијалног породичног пољопривредног газдинства утврђује се приликом регистрације, односно обнове регистрације у Регистру.

Министар ближе прописује врсте подстицаја које остварују некомерцијална породична пољопривредна газдинства, у складу са овим законом.

Поступак за остваривање права на подстицаје

Члан 7.

Поступак за остваривање права на подстицаје покреће се по захтеву корисника подстицаја који се подноси Управи за аграрна плаћања (у даљем тексту: Управа) са подацима из Регистра на дан 31. марта претходне календарске године.

Поступак из става 1. овог члана покреће се и на други начин (конкурс, захтев банци за одобрење кредитне подршке и др).

О остваривању права на подстицаје у поступку из ст. 1. и 2. овог члана одлучује директор Управе решењем.

На решење из става 3. овог члана може се ставити електронски потпис, у складу са законом којим се уређује електронски потпис.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана достављања решења.

На поступак за остваривање права на подстицаје примењују се одредбе закона којима се уређује управни поступак, ако овим законом није друкчије одређено.

Исплата подстицаја

Члан 8.

Подстицаји се исплаћују на наменски рачун корисника подстицаја отворен код пословне банке и то до износа финансијских средстава који је утврђен посебним актом Владе, а ако се право на подстицаје остварује на основу захтева корисника подстицаја исплата се врши по редоследу подношења захтева.

Принудно извршење

Члан 9.

Средства остварена по основу подстицаја у пољопривреди и руралном развоју не могу бити предмет принудног извршења.

Обавезе корисника подстицаја

Члан 10.

Корисник подстицаја дужан је да наменски користи средства подстицаја.

Корисник подстицаја дужан је да се придржава прописа којима се уређују стандарди квалитета животне средине, заштита јавног здравља, заштита здравља животиња и биљака, заштита добробити животиња и заштита пољопривредног земљишта.

Корисник подстицаја дужан је да врати износ средстава који је примио на основу нетачно приказаних података или који је ненаменски користио, увећан за износ затезне камате, најкасније у року од 30 дана од дана правоснажности решења директора Управе којим се утврђује обавеза корисника подстицаја да изврши повраћај новчаних средстава.

Ако корисник подстицаја ненамерним чињењем, односно пропуштањем не поступи у складу са ставом 3. овог члана у току календарске године, директор Управе доноси решење о смањењу износа укупних подстицаја додељених у календарској години у проценту који је сразмеран степену одговорности.

Ако корисник подстицаја намерним чињењем, односно пропуштањем не поступи у складу са ставом 3. овог члана у току календарске године, директор Управе доноси решење о смањењу износа укупних подстицаја додељених у календарској години које не може бити мање од 20%, односно о ограничењу права коришћења једне или више врста подстицаја, за једну или више календарских година.

Директор Управе доноси решење из ст. 3, 4. и 5. овог члана на основу записника пољопривредног инспектора и извештаја других надлежних органа.

Корисник подстицаја дужан је да чува документацију која се односи на остваривање права на подстицаје најмање пет година од дана њихове наплате.

Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју

Члан 11.

Министарство води Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју (у даљем тексту: Регистар подстицаја) у који се уписују подаци о врсти и висини остварених подстицаја из члана 3. овог закона по кориснику подстицаја.

Подаци из Регистра подстицаја су јавни и користе се у циљу спровођења мера за подстицање пољопривреде и руралног развоја, као и за потребе вођења статистике и аналитике у министарству.

Регистар подстицаја се води у електронској форми и може се повезивати са другим базама и регистрима министарства.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења Регистра подстицаја.

Зелена књига

Члан 12.

Министарство у оквиру годишњег извештаја о раду, у складу са законом, подноси Влади Годишњи извештај о стању у пољопривреди у претходној календарској години (у даљем тексту: Зелена књига).

Зелена књига садржи оцену стања и економског положаја пољопривреде, као и предлог и начин спровођења мера пољопривредне политике за наредни период, у складу са овим законом и законом којим се уређује пољопривреда и рурални развој.

Зелена књига се заснива на детаљном праћењу стања у пољопривреди и агроекономским стручним анализама.

Зелена књига је јавни извештај и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Подршка за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе

Члан 13.

Органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Органи из става 1. овог члана не могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике које се односе на директна плаћања, осим за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње, регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима, регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање и за кредитну подршку.

Органи из става 1. овог члана могу да оснивају правна лица за подршку за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Средства за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и користе се у складу са програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Програм подршке из става 4. овог члана доноси надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, уз претходну сагласност министарства.

Подршка спровођењу пољопривредне политике и политике руралног развоја у аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе не може бити у супротности са националним програмима донетим у складу са законом којим се уређује пољопривреда и рурални развој.

Органи из става 1. овог члана подносе министарству извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

III. ДИРЕКТНА ПЛАЋАЊА

Врсте директних плаћања

Члан 14.

Директна плаћања обухватају:

- 1) премије;
- 2) подстицаје за производњу;
- 3) регресе;
- 4) кредитну подршку.

Премије су новчани износи који се исплаћују пољопривредним произвођачима за испоручене пољопривредне производе.

Подстицаји за производњу су новчани износи који се исплаћују по јединици мере за посејан усева, вишегодишњи засад, односно стоку одговарајуће врсте.

Регреси су новчани износи који се у одређеном проценту исплаћују за купљену количину инпута за пољопривредну производњу (гориво, ђубриво, семе и други репродуктивни материјал), услуге осигурања и трошкове складиштења у јавним складиштима.

Кредитна подршка је врста подстицаја којом се пољопривредним газдинствима омогућава олакшани приступ коришћењу кредита.

1. Премије

Премија за млеко

Члан 15.

Премија за млеко исплаћује се квартално за кравље, овчије и козје сирово млеко испоручено у претходном кварталу.

Право на коришћење премије за млеко има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац породичног пољопривредног газдинстава, под условом да је:

- 1) уписано у Регистар;
- 2) пријавило врсту и број животиња;
- 3) извршило обележавање и регистрацију грла у Централној бази података о обележавању животиња, у складу са законом којим се уређује ветеринарство (у даљем тексту: Централна база);

- 4) власник грла које је пријавио у Централној бази или је власник грла члан његовог пољопривредног газдинства.

Поред услова из става 2. овог члана за премију за кравље млеко лице из става 2. овог члана мора да преда најмање 3.000 литара крављег млека по кварталу, односно најмање 1.500 литара крављег млека по кварталу произведеног на подручју са отежаним условима рада у пољопривреди.

Минимални износ премије за млеко је седам динара по литру млека.

Министар ближе прописује услове, начин и образац захтева за остваривање права на премију за млеко.

Члан 16.

Ако корисник премије за млеко остварује право на премију преко правног лица или предузетника, то правно лице, односно предузетник дужан је да средства остварена по том основу исплати кориснику премије за млеко на његов наменски рачун, најкасније у року од три дана од дана уплате тих средстава.

2. Подстицаји за производњу

Врсте подстицаја за производњу

Члан 17.

Подстицаји за производњу могу бити:

- 1) подстицаји за биљну производњу, и то:

- (1) основни подстицаји,

- (2) производно везани подстицаји;

- 2) подстицаји у сточарству, и то за:

- (1) квалитетне приплодне млечене краве,

- (2) краве дојиље,

- (3) квалитетне приплодне овце и козе,

- (4) квалитетне приплодне крмаче,

- (5) тов јунади,

- (6) тов јагњади,

- (7) тов свиња,

(8) кошнице пчела.

а) Подстицаји за биљну производњу

Основни подстицаји

Члан 18.

Основни подстицаји остварују се по површини биљне производње, и то у минималном износу од 6.000 динара по хектару.

Право на коришћење основних подстицаја има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава, под условом да је уписано у Регистар и да је пријавило површине под одговарајућом културом у складу са посебним прописом којим се уређује регистрација пољопривредних газдинстава.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се за пријављене површине под одговарајућом културом до највише 100 ha и то само за обрадиво пољопривредно земљиште.

У зависности од расположивих средстава прописаних законом којим се уређује буџет, министар може ограничити површину из става 3. овог члана за коју се остварују основни подстицаји.

Захтев за остваривање права на основне подстицаје подноси се једанпут годишње.

Министар ближе прописује начин остваривања права на основне подстицаје, као и образце захтева за остваривање тих подстицаја.

Производно везани подстицаји

Члан 19.

Производно везани подстицаји остварују се по површини биљне производње уз минимално остварени принос по хектару за одређену врсту биљне производње и одређене културе пољопривредних производа.

Право на коришћење производно везаних подстицаја има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава, под условом да је уписано у Регистар и да је пријавило површине под одговарајућом културом у складу са посебним прописом којим се уређује регистрација пољопривредних газдинстава.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се за пријављене површине под одговарајућом културом до највише 100 ha и то само за обрадиво пољопривредно земљиште.

У зависности од расположивих средстава прописаних законом којим се уређује буџет, министар може ограничити површину из става 3. овог члана за коју се остварују производно везани подстицаји.

Захтев за остваривање права на производно везане подстицаје подноси се једанпут годишње.

Министар ближе прописује за коју врсту биљне производње, за које културе и под којим условима се могу остварити производно везани подстицаји, висину подстицаја, као и начин остваривања права на производно везане подстицаје и образац захтева за остваривање тих подстицаја.

б) Подстицаји у сточарству

Члан 20.

Право на коришћење подстицаја у сточарству има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава, под условом да је:

- 1) уписано у Регистар;
- 2) пријавило врсту и број животиња;
- 3) извршило обележавање и регистрацију грла, односно кошница пчела у Централној бази, осим за јагњад;
- 4) власник грла, односно кошница пчела које је пријавио у Централној бази или је власник грла, односно кошница пчела члан његовог пољопривредног газдинства.

Лице из става 1. овог члана за коришћење подстицаја у сточарству за квалитетна приплодна грла из члана 17. став 1. тачка 2. подтач. (1), (3) и (4), поред услова из става 1. овог члана мора да испуни услов да су та грла пријављена на његовом пољопривредном газдинству под контролом правних лица овлашћених за послове селекције - одгајивачке организације, у складу са законом којим се уређује сточарство и да се користе за производњу млека и меса или служе за даљу репродукцију на његовом пољопривредном газдинству.

Министар ближе прописује начин остваривања права на подстицаје у сточарству, као и обрасце захтева за остваривање тих подстицаја.

Квалитетне приплодне млечне краве

Члан 21.

Подстицаји за квалитетне приплодне млечне краве утврђују се у минималном износу од 20.000 динара по грлу.

Право на подстицаје из става 1. овог члана остварује се једном у току године за исто грло.

Ако је остварено право на подстицаје из става 1. овог члана не може се остварити и право на подстицаје за краве дојиље за иста грла.

Краве дојиље

Члан 22.

Подстицаји за краве дојиље утврђују се у минималном износу од 20.000 динара по грлу.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се по крави за товна грла чисте расе, која припадају стаду намењеном за узгој телади за производњу меса.

Лице из члана 20. став 1. овог закона које је остварило подстицаје из става 1. овог члана не може да испоручује млеко са свог газдинства на даљу прераду правним лицима или предузетницима који се баве прерадом млека 12 месеци од дана подношења захтева.

Квалитетне приплодне овце и козе

Члан 23.

Подстицаји за квалитетне приплодне овце и козе утврђују се у минималном износу од 4.000 динара по грлу.

Квалитетне приплодне крмаче

Члан 24.

Подстицаји за квалитетне приплодне крмаче утврђују се у минималном износу од 4.000 динара по грлу.

Тов јунади

Члан 25.

Подстицаји за тов јунади утврђују се у минималном износу од 10.000 динара по грлу у тову.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се ако је товно грло произведено у сопственом запату, купљено, односно увезено у години у којој се подноси захтев, ако је провело или ће провести у власништву тог лица најмање 185 дана и ако је намењено за производњу меса и по завршетку това ће бити предато у кланицу или је намењено извозу.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се једанпут за период трајања това.

Тов јагњади

Члан 26.

Подстицаји за тов јагњади утврђују се у минималном износу од 1.000 динара по грлу у тову.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се ако је грло намењено за производњу меса предато кланици или је намењено извозу.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се једанпут за период трајања това и то после завршетка това, за најмање 10 грла у тову чија је просечна телесна маса испод 50 kg по грлу.

Тов свиња

Члан 27.

Подстицаји за тов свиња утврђују се у минималном износу од 1.000 динара по грлу.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се ако је товно грло намењено за производњу меса предато кланици или је намењено извозу.

Подстицаји из става 1. овог члана остварују се једанпут за период трајања това и то после завршетка това, за најмање 10 грла у тову чија је просечна телесна маса изнад 90 kg по грлу.

Кошнице пчела

Члан 28.

Подстицаји за кошнице пчела остварују се у минималном износу од 500 динара по кошници.

3. Регреси

Члан 29.

Право на коришћење регреса има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава које је уписано у Регистар.

Регреси се исплаћују за купљено гориво, ђубриво, семе и други репродуктивни материјал, за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње, као и за трошкове складиштења у јавним складиштима.

Регреси за гориво и/или ђубриво и/или семе исплаћују се у минималном укупном износу од 6.000 динара по хектару за исту површину за коју је остварио право на основне подстицаје из члана 17. став 1. тачка 1) подтачка (1) овог закона.

Регреси за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње исплаћују се у минималном укупном износу од 40% плаћене премије осигурања за пријављене површине под одговарајућом културом до највише 100 ха.

Регреси за трошкове складиштења у јавним складиштима исплаћују се у минималном износу од 40% од трошкова складиштења.

Министар ближе прописује услове, начин и обрасце захтева за остваривање права на регресе.

4. Кредитна подршка

Члан 30.

Право на коришћење кредитне подршке има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава које је уписано у Регистар.

Министар ближе прописује услове и начин остваривања права на кредитну подршку.

5. Умањење исплата директних плаћања

Члан 31.

Корисник средстава у току календарске године по основу директних плаћања, осим по основу кредитне подршке, може остварити укупан износ од 10.000.000 динара, који се не умањује.

Ако износ средстава по кориснику прелази износ од 10.000.000 динара, а мањи је од 20.000.000 динара врши се умањење исплате укупног износа средстава за 5%.

Ако износ средстава по кориснику прелази износ од 20.000.000 динара, врши се умањење исплате укупног износа средстава за 10%.

Умањење укупног износа средстава примењује се при свакој исплати директних плаћања, а коначни обрачун и исплата по кориснику врши се до краја марта наредне године.

Уколико је кориснику средстава за једну календарску годину исплаћено више од износа добијеног коначним обрачуном права, корисник средстава је дужан да на захтев Управе уплати разлику на рачун извршења буџета Републике Србије у року од 60 дана од дана пријема решења о умањењу средстава.

Уколико корисник средстава у року није у целости измирио обавезе из става 5. овога члана, Управа умањује средства од исплата директних плаћања која ће корисник средстава остварити за наредне календарске године.

IV. ПОДСТИЦАЈИ ЗА МЕРЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

Врсте подстицаја за мере руралног развоја

Члан 32.

Подстицаји за мере руралног развоја обухватају подршку програмима који се односе на:

- 1) инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета;
- 2) одрживи рурални развој;
- 3) унапређење руралне економије;
- 4) припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја.

Подстицаји за подршку програмима који се односе на инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета су врста подстицаја који се спроводе у циљу унапређења тржишног пословања, достизања стандарда квалитета и унапређења конкурентности.

Подстицаји за подршку програмима који се односе на одрживи рурални развој су врста подстицаја који се спроводе у циљу унапређења заштите животне средине.

Подстицаји за подршку програмима који се односе на унапређење руралне економије су врста подстицаја који се спроводе у циљу унапређења квалитета живота у руралним подручјима.

Подстицаји за подршку програмима који се односе на припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја су врста подстицаја који се спроводе у циљу омогућавања локалним учесницима руралног развоја да дугорочно побољшају потенцијале својих локалних средина кроз израду и подршку у спровођењу локалних стратегија руралног развоја.

Министар ближе прописује врсте подстицаја за мере руралног развоја, услове, начин остваривања права на подстицаје за мере руралног развоја и обрасце захтева, односно пријаве за остваривање права на подстицаје, као и максималне износе подстицаја по кориснику и по врсти поједине мере.

Минимални износ подстицаја за мере руралног развоја

Члан 33.

Подстицаји за мере руралног развоја из члана 32. овог закона спроводе се као накнада дела трошкова у одређеном проценту од вредности поједине врсте мере.

Подстицаји за мере руралног развоја утврђују се у минималном износу од 30% укупне вредности поједине врсте мере.

За подручја са отежаним условима рада у пољопривреди подстицаји за мере руралног развоја утврђују се у минималном износу од 45% укупне вредности поједине врсте мере.

1. Подстицаји за инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета

Члан. 34.

Подстицаји програмима који се односе на инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета обухватају подршку за:

- 1) инвестиције у пољопривредну производњу;
- 2) успостављање и јачање произвођачких група;
- 3) инвестиције у прераду пољопривредних производа и маркетинг.

Право на подршку из става 1. тач. 1) и 3) овог члана има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава, који су уписани у Регистар.

Право на подршку из става 1. тачка 2) овог члана има правно лице регистровано у складу за законом којим се уређују удружења.

2. Подстицаји за одрживи рурални развој

Члан 35.

Подстицаји за подршку одрживом руралном развоју обухватају подстицаје за:

- 1) спровођење агроеколошких мера;
- 2) органску производњу;
- 3) очување биљних и животињских генетичких ресурса;
- 4) надокнаду пропуштене добити као последицу спровођења добре

пољопривредне праксе, добробити животиња и других политика заштите и очувања животне средине.

Право на подстицаје из става 1. овог члана има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава, који су уписани у Регистар.

Органска производња

Члан 36.

Подстицаји за органску производњу обухватају плаћања из члана 14. овог закона, и то: премију, подстицаје за производњу и регресе за гориво, ђубриво и семе, увећана за минимално 40% за произвођаче чија је производња у периоду конверзије, за

произвођаче којима је завршен период конверзије и налазе се у поступку издавања сертификата и за произвођаче који имају сертифицивану биљну или сточарску производњу.

Ако је остварено право на подстицаје из става 1. овог члана не може се остварити право на плаћања из члана 14. овог закона за исте површине и за исту меру.

3. Подстицаји за унапређење руралне економије

Члан 37.

Подстицаји за подршку програмима који се односе на унапређење руралне економије обухватају подстицаје за:

- 1) инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре;
- 2) унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима;
- 3) економске активностима у смислу додавања вредности пољопривредним производима, као и увођење и сертификацију система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла;
- 4) унапређење обука у области руралног развоја.

Право на коришћење подстицаја из става 1. тачка 1) овог члана има јединица локалне самоуправе.

Право на коришћење подстицаја из става 1. тач. 2) и 3) овог члана има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава, који су уписани у Регистар.

Право на коришћење подстицаја из става 1. тачка 4) овог члана има правно лице, физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава и предузетник, који су уписани у Регистар, као и јединица локалне самоуправе и удружење.

4. Подстицаји за припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја

Члан 38.

Подстицаји за подршку програмима који се односе на припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја обухватају подстицаје за:

- 1) припрему локалних стратегија руралног развоја;
- 2) спровођење локалних стратегија руралног развоја.

Право на коришћење подстицаја из става 1. овог члана има правно лице које је уписано у Регистар, као и јединица локалне самоуправе и удружење.

V. ПОСЕБНИ ПОДСТИЦАЈИ

1. Врсте посебних подстицаја

Члан 39.

Посебни подстицаји обухватају:

- 1) подстицаје за маркетинг-информационе системе у пољопривреди;
- 2) подстицаје за успостављање, развој и функционисање система рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима;

- 3) подстицаје за унапређење заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- 4) подстицаје за подршку саветодавним и стручним пословима у пољопривреди;
- 5) подстицаје за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству;
- 6) подстицаје за спровођење научно истраживачких, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди;
- 7) подстицаје за производњу садног материјала и сертификацију и клонску селекцију.

Подстицаји маркетинг-информационе системе у пољопривреди су плаћања за прикупљање, обраду, анализу и дисеминацију података о кретањима цена одабраних пољопривредних производа.

Подстицаји за успостављање, развој и функционисање система рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима су плаћања за прикупљање, обраду, анализу и дисеминацију дефинисаних рачуноводствених и економских података са одабраних пољопривредних газдинстава.

Подстицаји за унапређење заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта су подстицаји за контролу квалитета пољопривредног земљишта, противерозионе мере, побољшање физичких, хемијских и биолошких особина пољопривредног земљишта, комасацију, добровољно груписање земљишта, наводњавање, мелиорацију ливада и пашњака и друге мере заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

Подстицаји за подршку саветодавним и стручним пословима у пољопривреди су подстицаји за подршку спровођењу програма које обављају правна лица и предузетници који испуњавају услове прописане законом којим се уређује обављање саветодавних и стручних послова у области пољопривреде.

Подстицаји за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству су подстицаји за: контролу продуктивности приплодних и квалитетних приплодних домаћих животиња; одабирање и производњу приплодних и квалитетних приплодних домаћих животиња; одабирање и коришћење квалитетних мушких и женских приплодних домаћих животиња за производњу; испитивање преношења особина на потомство квалитетних приплодних домаћих животиња; контролисано размножавање домаћих животиња; вођење матичне евиденције домаћих животиња; производњу и увођење у производњу других раса и новонасталих раса и хибрида домаћих животиња; друге одгајивачке и зоотехничке мере.

Подстицаји за спровођење научно-истраживачких, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди су подстицаји за спровођење научно истраживачких, развојних и иновативних пројеката и програма у области пољопривреде и руралног развоја.

Подстицаји за производњу садног материјала и сертификацију и клонску селекцију су плаћања за подизање матичних засада воћака, винове лозе и других биљних врста, као и за набавку опреме, техничких средстава, биљног материјала, одржање колекција и друго у циљу сертификације садног материјала и клонске селекције сорти воћака, винове лозе и других биљних сорти.

2. Право на коришћење посебних подстицаја

Члан 40.

Право на коришћење подстицаја за маркетинг-информационе системе у пољопривреди и подстицаја за успостављање, развој и функционисање система рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима имају правна лица и предузетници, односно организације који испуњавају услове прописане законом којим се уређује обављање саветодавних и стручних послова у пољопривреди.

Право на коришћење подстицаја за унапређење заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у зависности од врсте мере има правно лице, предузетник и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава под условом да су уписани у Регистар, као и јединица локалне самоуправе и правно лице и предузетник које испуњава услове за обављање саветодавних и стручних послова у складу са законом којим се уређује обављање саветодавних и стручних послова у области пољопривреде.

Право на коришћење подстицаја за подршку саветодавним и стручним пословима у пољопривреди има правно лице и предузетник, односно организација, који испуњавају услове прописане законом којим се уређује обављање саветодавних и стручних послова у пољопривреди.

Право на коришћење подстицаја за мере за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству има одгајивачка организација која обавља послове у сточарству у складу са законом којим се уређује сточарство.

Право на коришћење подстицаја за спровођење научно истраживачких, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди има физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава и предузетник, под условом да су уписани у Регистар, као и научно-истраживачка установа и правно лице које испуњава услове за обављање саветодавних и стручних послова у складу са законом којим се уређује обављање саветодавних и стручних послова у пољопривреди.

Право на коришћење подстицаја за производњу садног материјала и сертификацију и клонску селекцију има правно лице и предузетник који испуњава услове у складу са посебним прописима којима се уређује производња садног материјала, под условом да је уписано у Регистар.

Министар ближе прописује услове и начин остваривања права на посебне подстицаје.

VI. НАДЗОР

Инспекцијски надзор

Члан 41.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши министарство преко инспектора надлежног за послове пољопривреде (у даљем тексту: пољопривредни инспектор).

Услови за обављање послова пољопривредног инспектора

Члан 42.

Послове пољопривредног инспектора може да обавља лице које је стекло високо образовање из научне области биотехничке науке или технолошко инжењерство на студијама другог степена (мастер академске студије, специјалистичке академске студије и специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, из области пољопривреде или технолошког инжењерства прехранбеног смера са положеним државним стручним испитом и са најмање три године радног искуства у струци.

Права и дужности пољопривредног инспектора

Члан 43.

У вршењу послова инспекцијског надзора пољопривредни инспектор има право и дужност да:

- 1) врши преглед пољопривредног земљишта, засада, стоке, пословних и производних простора, објеката, уређаја, робе и пословне документације корисника подстицаја који се баве пољопривредном производњом и прерадом пољопривредних производа биљног порекла;
- 2) по налогу Управе врши увид у исправе на основу којих су корисници подстицаја остварили право на подстицаје;
- 3) по налогу Управе проверава испуњеност услова за остваривање права на подстицаје код лица која су поднела захтев или на други начин покренула поступак за остваривање права на подстицаје, као и код лица која су остварила право на подстицаје;
- 4) предузме друге мере и радње, у складу са законом.

Овлашћења пољопривредног инспектора

Члан 44.

У вршењу послова из члана 43. овог закона пољопривредни инспектор овлашћен је да:

- 1) наложи решењем извршење мера и радњи уз одређивање за то потребног рока;
- 2) поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднесе захтев за покретање прекршајног поступка;
- 3) донесе меру обезбеђења у случају опасности за живот и здравље људи или за друге јавне интересе;
- 4) обавести други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан;
- 5) покрене иницијативу код овлашћеног органа за обустављање од извршења, односно за поништавање или укидање прописа или другог општег акта органа или организације која врши послове државне управе, односно за обустављање од извршења општег акта предузећа, установе и друге организације ако нису у складу са Уставом и законом;
- 6) покрене иницијативу код Управе за вођење пољопривредног газдинства у пасивном статусу;
- 7) предузима друге мере и радње, у складу са законом.

На решење пољопривредног инспектора из става 1. овог члана, може се изјавити жалба министру у року од осам дана од дана његовог доношења.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Обавезе лица над чијим радом се врши надзор

Члан 45.

Правна и физичка лица и предузетници над чијим радом се врши инспекцијски надзор дужна су да пољопривредном инспектору омогуће вршење надзора и пруже потребне податке и информације.

Лица из става 1. овог члана дужна су да пољопривредном инспектору, као и другим овлашћеним лицима у складу са законом, на његов захтев у одређеном року доставе или припреме податке и материјале који су потребни за вршење послова инспекцијског надзора.

Одузимање документације и предмета

Члан 46.

Пољопривредни инспектор у вршењу инспекцијског надзора може да привремено одузме документацију и предмете који у прекршајном или судском поступку могу да послуже као доказ.

О извршеном привременом одузимању документације и предмета из става 1. овог члана издаје се потврда.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступ

Члан 47.

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако ненаменски користи средства подстицаја (члан 10. став 1).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

За радње из става 1. овог члана поред новчане казне може се изрећи и заштитна мера забране правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу, односно заштитна мера забране одговорном лицу у правном лицу да врши одређене дужности у трајању од шест месеци до пет година.

Прекршај правног лица

Члан 48.

Новчаном казном 300.000 до 1.500.000 динара казниће се за прекршај правно лице које:

- 1) поступи супротно одредби члана 10. став 7. овог закона;
- 2) средства остварена по основу премије за млеко не исплати кориснику премије за млеко на његов наменски рачун, најкасније у року од три дана од дана уплате тих средстава (члан 16);

3) је остварило подстицаје за краве дојиље, а поступи супротно одредби члана 22. став 3. овог закона;

4) не поступи по решењу пољопривредног инспектора у складу са овим законом.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

Прекршај предузетника

Члан 49.

Новчаном казном 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник који:

1) ненаменски користи средства подстицаја (члан 10. став 1);
 2) поступи супротно одредби члана 10. став 7. овог закона;
 3) средства остварена по основу премије за млеко не исплати кориснику премије за млеко на његов наменски рачун, најкасније у року од три дана од дана уплате тих средстава (члан 16);

4) је остварио подстицаје за краве дојиље, а поступи супротно одредби члана 22. став 3. овог закона;

5) не поступи по решењу пољопривредног инспектора у складу са овим законом.

Прекршај физичког лица

Члан 50.

Новчаном казном 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које:

1) ненаменски користи средства подстицаја (члан 10. став 1);
 2) поступи супротно одредби члана 10. став 7. овог закона;
 3) је остварило подстицаје за краве дојиље, а поступи супротно одредби члана 22. став 3. овог закона;

4) не поступи по решењу пољопривредног инспектора у складу са овим законом.

VIII. ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 51.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, број 41/09) које се односе на подстицаје, коришћење подстицаја, као и одредбе члана 37. став 1. тач. 2) и 3), чл. 41. и 43. тог закона.

Члан 52.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тачка 12) Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује развој Републике Србије, политику и мере за подстицање равномерног развоја појединих делова Републике Србије, укључујући и развој недовољно развијених подручја; организацију и коришћење простора.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Овим законом на системски начин уређује се област подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, односно прописују се врсте подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, услови за остваривање права на подстицаје и коришћење подстицаја. Доношење овог закона произилази из потребе успостављања функционалног и транспарентног механизма имплементације подстицаја у области пољопривреде и руралног развоја у наредном периоду.

Положај пољопривреде и прехранбене индустрије у економији Републике Србије указује на висок потенцијал ове привредне гране, али и на недовољан ниво искоришћености овог потенцијала и постојање простора за његово унапређење. Учешће укупног аграрног буџета у укупном националном буџету Републике Србије у протеклих десет година износило је у просеку 4,21%, што представља низак ниво издвајања ако се узме у обзир допринос пољопривреде стварању бруто домаћег производа Републике Србије. Наиме, учешће бруто додате вредности у пољопривреди у укупном бруто домаћем производу Републике Србије у претходној декади износило је 11,3%, док агробизнис у целини учествује у стварању бруто домаћег производа са преко 20%. Поред тога, пољопривреда са прехранбеном индустријом представља једину грану српске привреде која остварује позитиван биланс у спољнотрговинској размени и то у континуитету од 2005. године, уз стални тренд раста суфицита. Позитиван биланс спољнотрговинске размене пољопривредно-прехранбених производа Република Србија остварује са свим својим најважнијим спољнотрговинским партнерима – Европском унијом, земљама потписницима СЕФТА споразума, као и земљама потписницама ЕФТА споразума.

Пољопривреда са прехранбеном индустријом учествује у укупном извозу Републике Србије са 20,9% (просек периода 2005-2011. године), док у укупном увозу учествује са 6,8%. Структура извоза српске пољопривреде није нарочито повољна, ако се има у виду да у извозу доминирају примарни пољопривредни производи ниже додате вредности, у поређењу са прерађеним пољопривредним производима, вишег нивоа додате вредности, што представља простор, али и неопходност за унапређење. Транзициони период српске пољопривреде карактерисала је променљивост и неконзистентност аграрне политике, што се огледало кроз недоследност у примени одређених врста мера аграрне политике у релативно дужем временском периоду, као и промене у условима коришћења, структури корисника, као и начину реализације предметних мера. Почетак транзиционог периода (2000-2003. године) обележила је аграрна политика, усмерена ка мерама ценовне подршке, које су се превасходно односиле на одређене врсте ратарских култура (соја, сунцокрет, шећерне репа, пшеница), као и на ценовну подршку производње млека

(премије за млеко). Период од 2004-2006. године карактерише заокрет у аграрној политици, у смислу прусмеравања фокуса са мера ценовне подршке на мере инвестиционе, кредитне и подршке руралном развоју, као и подршке доходу. Период од 2007. године до данас карактерише аграрна политика оријентисана на реализацију мера подршке пољопривреди кроз имплементацију система плаћања према површини обрадивог земљишта, односно по грлу стоке. Овим законом доприноси се успостављању предвидивости, стабилности и конзистентности аграрне политике Републике Србије, како би се избегла исказана нестабилност и променљивост пољопривредне политике у протеклом периоду кроз дефинисање следећих врста подстицаја: 1) директна плаћања; 2) мере руралног развоја и 3) посебни подстицаји.

Директна плаћања су група мера аграрне политике, на основу којих се финансијска средства директно исплаћују пољопривредним произвођачима и које су ефикасан механизам унапређења продуктивности пољопривредне производње. Њиховом реализацијом обезбеђују се услови за унапређење производње (у погледу квантитета и квалитета) и отвара могућност унапређења конкурентности производње. Досадашње мере аграрне политике, које по карактеру одговарају директним плаћањима, апсорбовале су највећи део аграрног буџета (до 80%), при чему се предвиђа да ће се тај тренд наставити у наредном периоду имајући у виду број корисника, површина и сточни фонд на које се мере односе. Директна плаћања у складу са овим законом су: а) премије (премија за млеко); б) подстицаји за производњу (основни и производно везани подстицаји за биљну производњу и подстицаји у сточарству); в) регреси (за набавку производних инпута, осигурање и складиштење у јавним складиштима) и г) кредитна подршка. Премије представљају новчане износе, обрачунате по јединици мере (килограм/литар), који се исплаћују пољопривредним произвођачима за испоручене пољопривредне производе. Овај закон као меру подстицаја из ове групе наводи премију за млеко, која се исплаћује за испоручено кравље, овчије и козје сирово млеко. Ово је мера аграрне политике која доприноси унапређењу квалитета млека и преусмеравању дистрибуције млека из директне продаје (на газдинству и зеленим пијацама) у предају млека у млекаре на даљу прераду. Тиме се подиже ниво здравствене безбедности млека у промету и обезбеђује стабилна сировинска база за индустрију млека.

Као посебна врста директних плаћања прописани су подстицаји за производњу, који су на одговарајући начин прилагођени биљној и сточарској производњи. Ова врста директних плаћања представља новчане износе, који се исплаћују по јединици мере за посејан усељ и вишегодишњи засад (хектар), односно за стоку одговарајуће врсте (грло). Применом ове врсте подстицаја доприноси се смањењу цене коштања производа, што отвара простор за повећање ценовне конкурентности произвођача на тржишту с једне стране, као и могућности за увећање добити произвођача с друге стране. Индиректно се реализацијом ове врсте подстицаја стварају услови за унапређење приноса у биљној производњи, односно за унапређење расног састава и повећање сточног фонда. Подстицаји у биљној производњи успостављени су као основни подстицаји (који се исплаћују по површини обрадивог пољопривредног земљишта за биљну производњу) и производно везани подстицаји (који се исплаћују по површини обрадивог пољопривредног земљишта за биљну производњу, али уз минимално остварени принос по хектару). Подстицаји у сточарству дефинисани су као подстицаји за: квалитетне млечене краве, краве дојиље, квалитетне приплодне овце, козе и крмаче, тов јунади, јагњади и свиња и кошнице пчела.

У директна плаћања спадају и регреси који су дефинисани као новчани износи, који се у одређеном проценту исплаћују за купљену количину инпута за пољопривредну производњу (гориво, ђубриво, семе и друго), премије осигурања и

трошкове складиштења у јавним складиштима. Реализација ове врсте подстицаја доприноси смањењу цене коштања производа преко смањења варијабилних трошкова (трошкова набавке производних инпута, трошкове премије осигурања и трошкове складиштења готових производа). Смањење цене коштања, као директан ефекат ове врсте подстицаја, отвара могућност за унапређење ценовне конкурентности производа на тржишту. Осим директног ефекта, реализација регреса, као вида директних плаћања, доводи до примене одговарајућих агротехничких мера у производњи, смањења ризика од губитака у производњи, као и до могућности одложеног пласмана производа у случају неповољне тржишне ситуације (са аспекта произвођача). Остварење ових ефеката, у крајњој инстанци, доприноси повећању продуктивности производње, стабилности дохотка произвођача, као и очувању тржишне стабилности.

Кредитна подршка представља врсту подстицаја, којом се пољопривредним газдинствима омогућава олакшани приступ коришћењу кредита и на тај начин се ствара повољнији приступ изворима финансијских средстава за започињање, односно унапређење пољопривредне производње. Реализацијом кредитне подршке стварају се повољнији услови за унапређење инвестиционих активности, што води побољшању структуре газдинстава, унапређењу пласмана и модернизацији производње, а све у циљу унапређења конкурентности.

Мере руралног развоја су подстицаји који имају за циљ јачање конкурентности и достизање стандарда у оквиру примарног пољопривредног и прехрамбеног сектора, заштиту животне средине и биодиверзитета од негативног утицаја интензивне пољопривреде и развој руралне економије и побољшање услова живота становништва у руралним областима. Ове мере обухватају подршку програмима који се односе на подршку: а) инвестицијама у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета; б) одрживом руралном развоју; в) унапређењу руралне економије; и г) припреми и спровођењу локалних стратегија руралног развоја.

Подршка инвестицијама у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета је врста подстицаја која се спроводи у циљу унапређења тржишног пословања, достизања стандарда квалитета и унапређења конкурентности. Ова група мера обухвата: инвестиције у пољопривредну производњу, успостављање и јачање произвођачких група и инвестиције у прераду пољопривредних производа и маркетинг. Ова врста инвестиционих подстицаја допринеће унапређењу конкурентности производа, и то кроз повећање продуктивности и ефикасности производње, модернизацију процеса производње и пласмана, бољу искоришћеност, као и унапређење искоришћености капацитета производње и прераде, успостављање и примену стандарда квалитета и безбедности хране, као и кроз унапређење тржишног пласмана.

Подршка одрживом руралном развоју представља врсту подстицаја чијом реализацијом се подстиче унапређење заштите животне средине, и то кроз примену агроеколошких мера, мера подршке органској производњи, очување биљних и животињских генетичких ресурса, као и применом других мера, које се односе на надокнаду пропуштене добити као последице спровођења добрих пољопривредних пракси, добробити животиња и других политика заштите и очувања животне средине.

Подршка унапређењу руралне економије је мера која доприноси унапређењу квалитета живота у руралним областима кроз подстицање непољопривредних активности на селу и производњу производа веће додате вредности, ради повећања дохотка и побољшања одрживих услова за живот сеоског становништва, која обухвата: инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре, диверсификацију економских активности на селу подршком непољопривредним активностима, подршку економским активностима

у смислу додавања вредности пољопривредним производима и подстицаје за унапређење обука у овој области руралног развоја.

Подршка за припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја представља врсту подстицаја који доприносе локалним актерима руралног развоја да дугорочно побољшају потенцијале својих локалних средина кроз израду и подршку у спровођењу локалних стратегија одрживог руралног развоја, које су осмишљене од стране регистрованих јавно-приватних партнерстава. Ова врста мера се реализује кроз припрему и спровођење локалних стратегија одрживог руралног развоја.

Такође, посебна предност овог закона је што препознаје и на одговарајући начин третира подручја у Републици Србији у којима су присутни отежани услови обављања пољопривредне активности, тј. подручја код којих због природних, социјалних или законских ограничења не постоје услови за интензиван развој пољопривредне производње. Подстицаји прописани овим законом адекватно су прилагођени и оваквим подручјима, и то како у погледу критеријума заостваривање права на подстицаје, тако и у погледу нивоа финансијских средстава.

Посебни подстицаји су усмерени на креирање институционалног оквира за реализацију директних плаћања и мера руралног развоја, као и за успостављање адекватних механизма прикупљања података о пољопривредним показатељима, вођења евиденција у пољопривреди, обављања саветодавних и научних активности и сл. Посебни подстицаји обухватају подстицаје за: маркетинг-информационе системима у пољопривреди, успостављање, развој и функционисање система рачуноводствених показатеља на пољопривредним газдинствима, побољшање заштите и квалитета пољопривредног земљишта, коришћење и управљање пољопривредним земљиштем, подршку саветодавним и стручним пословима у пољопривреди, спровођење одгајивачких циљева у сточарству кроз израду и спровођење одгајивачког програма и спровођење научно-истраживачких, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и производњу садног материјала и сертификацију и клонску селекцију.

Све врсте подстицаја прописане овим законом евидентираће се у Регистру подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, чије је успостављање превиђено овим законом, а чије ће функционисање омогућити вођење јединствене евиденције о давањима у пољопривреди, успостављање функционалног система контроле трошења средстава, као и транспарентно коришћење финансијских средстава.

III. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. прописано је да се овим законом уређују се врсте подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, услови за остваривање права на подстицаје и коришћење подстицаја.

Чланом 2. прописано је значење израза који се употребљавају у овом закону.

Чланом 3. прописане су врсте подстицаја, односно директна плаћања, мере руралног развоја и посебни подстицаји.

Чланом 4. прописан је обим, намена и расподела по врсти подстицаја.

Чланом 5. прописано је ко има право на подстицаје, под условима утврђеним овим законом, односно корисници подстицаја.

Чланом 6. прописано је да породично пољопривредно газдинство може бити комерцијално породично пољопривредно газдинство и некомерцијално породично пољопривредно газдинство и дате су њихове дефиниције.

Чланом 7. прописан је поступак за остваривање права на подстицаје

Чланом 8. прописана је исплата подстицаја.

Чланом 9. прописано је да средства остварена по основу подстицаја у пољопривреди и руралном развоју не могу бити предмет извршења.

Чланом 10. прописане су обавезе корисника подстицаја

Чланом 11. установљава се Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, који води Министарство надлежно за послове пољопривреде.

Чланом 12. прописано је да Министарство у оквиру годишњег извештаја о раду, у складу са законом, подноси Влади Годишњи извештај о стању у пољопривреди у претходној календарској години -Зелену књигу која садржи оцену стања и економског положаја пољопривреде, као и предлог и начин спровођења мера пољопривредне политике за наредни период, а заснива се на детаљном праћењу стања у пољопривреди и агроекономским стручним анализама. Зелена књига је јавни извештај и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Чланом 13. прописана је подршка за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе.

Чланом 14. прописане су врсте директних плаћања, и то: премије, подстицаји за производњу, регреси и кредитна подршка.

Чл. 15. и 16. уређено је остваривање премије за млеко.

Чланом 17. прописане су врсте подстицаја за производњу, и то: основни - по површини биљне производње и производно везани - по површини биљне производњу уз минимално остварени принос по хектару, као и подстицаји у сточарству.

Чл. 18. и 19. уређени су подстицаји за биљну производњу.

Чланом 20. уређено је остваривање подстицаја у сточарству.

Чланом 21. прописани су подстицаји за квалитетне млечне краве.

Чланом 22. прописани су подстицаји за краве дојилје.

Чланом 23. прописани су подстицаји за квалитетне приплодне овце и козе.

Чланом 24. прописани су подстицаји за квалитетне приплодне крмаче.

Чланом 25. прописани су подстицаји за тов јунади.

Чланом 26. прописани су подстицаји за тов јагњади.

Чланом 27. прописани су подстицаји за тов свиња.

Чланом 28. прописани су подстицаји за кошнице пчела

Чланом 29. уређено је остваривање права на регресе.

Чланом 30. уређено је остваривање права на кредитну подршку.

Чланом 31. прописано је умањење исплата директних плаћања.

Чланом 32. прописане су врсте подстицаја за мере руралног развоја.

Чланом 33. прописани су минимални подстицаји за мере руралног развоја.

Чланом 34. прописани су подстицаји за инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета.

Чланом 35. уређени су подстицаји за одрживи рурални развој.

Чланом 36. прописани су подстицаји за органску производњу.

Чланом 37. прописани су подстицаји за унапређење руралне економије.

Чланом 38. прописани су подстицаји за припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја.

Чланом 39. прописане су врсте посебних подстицаја.

Чланом 40. прописани су корисници посебних подстицаја.

Чл. 41-46. уређен је надзор над спровођењем овог закона који врши министарство надлежно за послове пољопривреде, односно послови инспекцијског надзора које министарство врши преко пољопривредног инспектора.

Чл. 47-50. прописане су казнене одредбе, односно привредни преступи и прекршаји за поступање супротно одредбама овог закона.

Чл. 51. и 52. прописана је прелазна и завршна одредба.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТАВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Овај закон успоставља посебну категорију права, за која се сваке буџетске године обезбеђују потребна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТАТА

1. Одређење проблема који закон треба да реши

Доношењем овог закона стварају се услови за успостављање функционалног и транспарентног механизма имплементације подстицаја у области пољопривреде и руралног развоја, чиме ће се омогућити спровођење стабилне, конзистентне и предвидиве аграрне политике у дугорочном периоду.

Један од разлога за немогућност вишег нивоа искоришћења потенцијала пољопривреде Републике Србије у досадашњем периоду јесте неконзистентност пољопривредне политике у протеклом периоду и немогућност средњерочног и дугорочног планирања производње од стране носилаца пољопривредне производње, а на основу смерница аграрне политике, донетих од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, односно Владе Републике Србије. Овим законом јасно се дефинишу мере аграрне политике који ће се примењивати, кроз дефинисање врста подстицаја, начина њихове имплементације, потенцијалних корисника и услова коришћења подстицаја, као и вођења евиденције о подстицајима и осталих питања релевантних за дефинисање и имплементацију система подстицаја пољопривредне производње и руралног развоја.

Доношењем овог закона створиће се повољнији услови за планирање буџетских средстава потребних за реализацију мера аграрне политике у сваком буџетском периоду, а на основу прецизније процене потреба крајњих корисника. Посебан допринос овог закона је и успостављање Регистра подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, који ће се користити за потребе вођења аналитике и статистике у Министарству, односно за анализу и оцену остварених ефеката имплементираних мера аграрне политике. На основу анализе података из Регистра подстицаја, као и њиховим „укрштањем” са подацима из других база података које се воде у Министарству, обезбедиће се квантитативна основа за прецизну оцену ефикасности реализованих мера и ниво остварења циљева. На овај начин створиће се услови за унапређење аналитике и статистике у Министарству, што ће представљати добру основу за унапређење мера аграрне политике у будућем периоду и њиховог бољег прилагођавања поребама крајњих корисника. Овим законом дефинишу се врсте подстицаја, корисници подстицаја, минимални нивои подстицаја, као и услови њиховог коришћења чиме се ствара основа за дугорочно планирање пољопривредне производње од стране непосредних корисника

подстицаја, што отвара простор за реализацију средњерочних и дугорочних инвестиционих активности и могућност коришћења вишегодишњих кредитних аранжмана за покретање и унапређење пољопривредне производње. У том смислу овај закон има позитивне ефекте на повећање обима (а тиме и вредности) пољопривредне производње, повећање продуктивности и ефикасности производње, а у одређеној мери и на повећање конкурентности.

С обзиром да се Република Србија налази у процесу придруживања Европској унији и да, у складу са обавезама проистеклим из тог процеса, ради на хармонизацији свог законодавства са легислативом Европске уније, овај закон представља корак напред ка усклађивању аграрне политике Републике Србије са Заједничком пољопривредном политиком Европске уније. Овај закон као обавезу корисника наводи поштовање прописа којима се уређују стандарди квалитета животне средине, заштита јавног здравља, заштита здравља животиња и биљака, заштита добробити животиња и заштита пољопривредног земљишта, што су уједно и захтеви које мора да испуни корисник подстицаја у Европској унији како би остварио права на коришћење подстицаја. Испуњеност наведених захтева представља основу тзв. унакрсне усклађености (*cross compliance*) у Заједничкој пољопривредној политици Европске уније, а имплементација ових услова у законски оквир Републике Србије је основа за припрему пољопривредних произвођача за аграрну политику која ће се имплементирати након стицања пуноправног чланства у ЕУ.

Такође, у контексту процеса европских интеграција, закон преузима један од механизма редистрибуције средстава између различитих група (стубова) мера аграрне политике из Заједничке пољопривредне политике Европске уније, тзв. механизам модуларације, којим се врши прерасподела финансијских средстава из групе подстицаја по основу директних плаћања ка групи подстицаја руралног развоја. Класификација мера у закону, у оквиру директних плаћања, односно у оквиру подстицаја за биљну производњу, такође је усклађена са класификацијом мера у оквиру директних плаћања Заједничке пољопривредне политике Европске уније – подстицаји за биљну производњу класификовани су као основни (што одговара *decoupled payment* у директним плаћањима Заједничке пољопривредне политике Европске уније) и производно везани (у складу са *coupled payment* у директним плаћањима Заједничке пољопривредне политике ЕУ).

Усклађивањем са инструментима и критеријумима Заједничке пољопривредне политике Европске уније стварају се услови за постепено прилагођавање домаће аграрне политике и припремање домаћих корисника на систем подстицаја, који је у одређеној мери усаглашен са европским критеријумима.

Овај закон ће имати бројне позитивне ефекте на развој домаће пољопривреде, и то:

- 1) обезбеђивање предвидиве и конзистентне аграрне политике у дужем периоду;
- 2) повећана мотивисаност корисника подстицаја за заснивање и унапређење пољопривредне производње;
- 3) могућност повећање дохотка корисника и могућност повећања продуктивности и ефикасности у пољопривреди, што доприноси унапређењу конкурентности;
- 4) приближавање принципима, механизмима и инструментима Заједничке пољопривредне политике Европске уније.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Нестабилност и непредвидивост пољопривредне политике, као и непостојање доследности у креирању и спровођењу аграрне политике у претходном периоду, резултирало је смањењем инвестиција у сектору пољопривреде и нетржишним преливањем добити између учесника у тржишном ланцу. Овај закон доприноси предвидивости аграрне политике и ствара основу за краткорочно, средњерочно, али и дугорочно планирање и економски развој корисника финансијских средстава.

Дистрибуцијом средстава аграрног буџета кроз мере аграрне политике на основу овог закона тежи испуњењу следећих основних циљева:

- 1) унапређењу продуктивности и ефикасности пољопривредне производње, као и унапређење конкурентности;
- 2) очувању прехранбене сигурности и обезбеђивању квалитетне и безбедне хране за потрошаче;
- 3) обезбеђивању подршке одрживом развоју села кроз унапређење животног стандарда руралног становништва;
- 4) заштити животне средине од негативних утицаја пољопривредне производње;
- 5) прилагођавању сектора пољопривреде Србије процесима интеграција у Европску унију и Светску трговинску организацију.

Како су приноси појединих биљних култура испод европског нивоа, применом овог закона унапредиће се примена агротехничких мера у пољопривредној производњи, што за крајњи циљ има подизање нивоа приноса, а самим тим и повећање вредности производње (уз претпоставку ограничене флукуације тржишних цена примарних производа).

3. Друга могућност за решавање проблема

У досадашњем периоду мере аграрне политике дефинисане су кроз подзаконска акта (уредбе) усвојене од стране Владе Републике Србије, а на предлог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, у складу са законом којим се уређује буџет Републике Србије за текућу годину. Основни законски оквир при креирању и реализацији досадашње аграрне политике Републике Србије представља Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС” број 41/09), као и национални програми у области пољопривреде и руралног развоја, који се односе на средњерочне периоде. Као кровни документ, Закон о пољопривреди и руралном развоју представља општи законски оквир функционисања пољопривреде и руралног развоја, док ће се овим законом и пратећим подзаконским актима ближе дефинисати механизми имплементације аграрне политике, кроз систем подстицаја.

Задржавањем постојећег механизма имплементације аграрне политике Србије, кроз доношење појединачних мера подстицаја, а кроз њихово усвајање кроз уредбе Владе Републике Србије, изостала би могућност успостављања дугорочне, предвидиве и конзистентне пољопривредне политике, што се постиже једино доношењем законског прописа, којим се ова област уређује у потпуности и на системски начин.

4. Зашто је доношење закона најбоље за решавање проблема

Постојећи механизам имплементације аграрне политике није допринео успостављању предвидиве, конзистентне и транспарентне аграрне политике Републике Србије у дужем периоду, пре свега, из следећих разлога:

1) постојање честих измена у врсти и обиму подстицаја, као и измене критеријума за остваривање права на подстицаје и измене категорија корисника;

2) неконзистентност мера аграрне политике, у смислу изостајања појединих подстицајних мера током периода, чиме је створена атмосфера несигурности код крајњих корисника и немогућност планирања наредног производног циклуса, нити могућност планирања средњерочних и дугорочних инвестиционих активности;

3) непостојање институционалне подршке и пратећих механизма у одговарајућем облику и на одговарајућем нивоу, који би омогућили несметану и транспарентну имплементацију пољопривредне политике;

4) недовољна усаглашеност са прописима Европске уније, пре свега са регулативама којима се регулише функционисање Заједничке пољопривредне политике Европске уније.

Доношењем овог закона, као и пратећих подзаконских аката, избећи ће се сви ти проблеми, а пре свега постојање неконзистентности мера аграрне политике и немогућност планирања производње од стране крајњих корисника. Познавање подстицаја и пратећих критеријума за имплементацију обезбеђује могућност планирања пољопривредне производње од стране корисника и свакако ће представљати основу за доношење производних и управљачких одлука на газдинству, у погледу врсте и обима производње, нивоа улагања, процене ризика и осталих одлука у пољопривредној производњи.

Такође, овим законом олакшаће се увид и праћење пољопривредне политике од стране непосредних корисника подстицаја, тј. пољопривредних произвођача и прерађивача, с обзиром да више не би постојала потреба да прате доношење и објављивање више десетина уредби током године, већ би им био доступан један јасан законски акт, који дефинише мере подстицаја које су им доступне, њихова права и обавезе по основу коришћења подстицаја, минималне износе средстава и критеријуме остваривања подстицаја, као и инструменте подршке систему подстицаја. Овакав приступ доприноси повећању броја корисника мера аграрне политике, а тиме и повећању прихода пољопривредних газдинстава.

5. На кога ће и како ће утицати предложена решења

Право на подстицаје у смислу овог закона имају пољопривредна газдинства и породична пољопривредна газдинства, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, као и јединице локалне самоуправе и друга лица и организације, у складу са условима коришћења појединих врста подстицаја. Имајући у виду да је у Регистар пољопривредних газдинстава уписано око 450.000 газдинстава, што је нешто више од половине укупног броја пољопривредних газдинстава, добија се податак о броју потенцијалних корисника мера подстицаја, регулисаних предложеним законом. Међутим, ефекте имплементације мера подстицаја, садржаних у овом закону, непосредно ће осетити не само директни корисници мера, већ и целокупно рурално становништво, које у Србији чини око 44% укупне популације. Овакви непосредни ефекти нарочито се очекују код реализације мера подстицаја у области руралног развоја, где је укључена цела рурална

заједница. Непосредан утицај овај закон ће имати на све пољопривредне произвођаче, који ће успостављањем законом регулисаних стандарда за транспарентно коришћење буџетских средстава бити мотивисани да улажу у пољопривредну производњу и тиме унапреде производњу у погледу квантитета и квалитета. Применом прописаних решења створиће се повољнији привредни амбијент за пољопривредну производњу и рурални развој, спровођењем предвидиве, конзистентне и транспарентне пољопривредне политике. У циљу планирања производног циклуса потребно је да пољопривредни произвођачи унапред буду упознати са могућношћу субвенционисања своје производње од стране државе, с обзиром да то може значајно да утиче на планирани обим производње у наредном производном циклусу, а самим тим и на крајњу понуду финалних производа на тржишту по завршетку производног циклуса.

Подстицаји су у представљени у апсолутним динарским износима, као минимални износ подршке. У складу са расподелом буџетских средстава за сваку наредну годину, предвиђена је могућност увећања наведених износа кроз акт Владе из члана 4. овог закона (с обзиром да овај закон дефинише минималне износе), што ће се спроводити у складу са инфлацијом, кретањем цена инпута и сировина, као и тржишних цена.

Поједине врсте подстицаја, као што су подстицаји за органску производњу, регреси за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње, као и подршка програмима руралног развоја су исказане у процентуалном износу. Овакве формулације подстицаја наведене су на основу анализа појединих сектора пољопривредне производње, а у складу са претходно реализованим мерама по основу тада важећих уредби, као и европске праксе. Тако, на пример, премија за млеко има карактер ценовне подршке, с обзиром да се за износ премије по литру отвара простор за повећање произвођачке марже, што је нарочито значајно ако се има у виду висок ниво осцилација цена млека, како на домаћем, тако и на иностраном тржишту. Постојање премије за млеко под условима и на нивоу одређеним овим законом, омогућава произвођачима да послују без губитка, у условима ниских цена млека или поремећаја на тржишту производних инпута, при томе обезбеђујући довољан ниво понуде за задовољење прехранбене сигурности становништва.

У другој половини 2012. године, након детаљних анализа, будуће жетве рода 2012, стања на тржишту сточне хране као и броја грла, решено је да се повећа премија за млеко са 5 на 7 динара по литри. Процене су биле да ће род житарица 2012. године (посебно кукуруза који је основа за добру млечност грла) бити далеко испод просека, и да ће се произвођачи наћи у тешкој ситуацији. Постојала је могућност да се број грла рапидно смањи, док би и производња млека по грлу била смањена услед немогућности исхране грла квалитетном храном (услед њене високе цене), што би довело до смањења млека на тржишту као и високе цене млека и производа од млека. Како је производња млека јако осетљива и велики број фактора утиче на исту, у циљу стабилизовања производње, одлучено је да се премија за млеко повећа за 2 динара (у складу са пројекцијама буџета) и на тај начин помогне произвођачима.

Табела 1: Количина предатог млека млекарима у милионима литара

Количина предатог млека млекарима у милионима литара				
2011	191	186	203	183
2012	200	214	192	

Табела 2: Количина премираног млека у милионима литара по кварталу:

Квартал	I	II	III	IV
2011	136	148	138	136
2012	159	170		

Када је реч о регресима за набавку основних производних инпута, као што су семе, гориво и ђубриво, ова мера доприноси смањењу цене коштања биљне производње за коју су подстицаји намењени, и то кроз смањење варијабилних трошкова набавке инпута за производњу, а што отвара могућност за унапређење конкурентности наступа на тржишту, и то како у погледу цена, тако и у погледу квалитета кроз примену квалитетнијих агротехничких мера.

Најобимнија аграрна мера подршке биљној производњи, односи се на директна плаћања по хектару обрадиве и регистроване површине а подразумева и регресирање дизел горива као врло скупог инпута у пољопривредној производњи. Регресирање основних инпута у производњи представља једну од мера аграрне политике која је ефикасан модел за побољшање продуктивности пољопривредне производње. Реализацијом наведеног подстицаја обезбеђују се услови за повећање производње (у погледу квантитета и квалитета), а тиме и конкурентности произведених пољопривредних производа. Примена ове мере такође има за циљ и повећање приноса кроз адекватну употребу инпута у производњи. Мером регресирања пољопривредне производње део (варијабилних) трошкова пољопривредног газдинства се субвенционише, чиме се газдинству увећавају приходи, појефтиније производња, повећава конкурентност и омогућава потпунија примена агротехничких мера.

Табела 3: Износ исплаћених средстава по основу Уредбе о регресирању репроматеријала у периоду 2007-2011:

Година	2007	2008	2009	2010	2011
Износ средстава/ ха	8.000	10.000	12.000	14.000	14.000
Број корисника	197.411	270.678	84.218	74.901	82.821
Укупно исплаћено, у милијардама РСД	7,2	14,3	7,4	12,0	14,9

Поред ове мере, пољопривредни произвођачи су имали право на рефакцију плаћене акције на дизел гориво, која је вршена од стране Министарства финансија. Такође је вршено додатно регресирање минералних ђубрива од стране Министарства пољопривреде, шумарста и водопривреде у појединим годинама што је додатно увећало средства која су пољопривредним произвођачима била на располагању.

Ситуација у 2012. години је била нешто другачија у односу на претходне године. Укупна средства која су пољопривредни произвођачи могли да остваре је 12.500 динара по хектару. Она су се састојала из двократног регресирања дизел горива (пролеће и јесен по 40 l/ha, што укупно износи 6.080 динара, јер је цена била умањена за 76 дин/l) и директно плаћање по хектару у износу од 6.420 динара.

У 2013. години и даље, планира се регресирање у укупном износу од 12.000 динара по хектару. Оно би у себи обухватило основно плаћање у износу од минимум 6.000 динара по хектару обрадивог земљишта, као и право на регресирање цене дизел горива и то 120 l/ha на годишњем нивоу. У зависности од расположивих средстава одређених буџетом, износ регреса за дизел гориво биће на нивоу до 6.000 динара по хектару.

Овакав обим регресирања биљне производње је у потпуности у складу са досадашњим начином регресирања репроматеријала, што се може видети из Табеле 4.

Табела 4: Износ исплаћених средстава по основу Уредбе о регресирању репроматеријала приказано по репроматеријалима у периоду 2007-2011:

Година	Дизел гориво (дин/ha)	Минерално ђубриво (дин/ha)	Декларисано семе (дин/ha)	УКУПНО
2007	3.500	2.500	2.000	8.000
2008	4.000	3.500	2.500	10.000
2009	3.000	5.000	4.000	12.000
2010	4.000	6.000	4.000	14.000
2011	4.000	6.000	4.000	14.000

Када је реч о подстицајима за органску производњу, подршка је наведена у проценталном износу, као увећање од 40% у односу на директа плаћања, и то: премију, подстицаје за производњу и регресе за гориво, ђубриво и семе, из разлога што произвођачи укључени у органску производњу имају додатне трошкове, који су резултат већег учешћа радне снаге у самом процесу производње, мањег приноса код неких култура, као и набавке одређених инпута који су дозвољени за употребу у органској производњи.

Међутим, конзистентност и предвидивост пољопривредне политике, осим што је предуслов планирања успешне пољопривредне производње, представља основу за вођење успешне аналитике и дугорочне статистике у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, што је предуслов праћења реализације подстицаја, оцене њихове ефикасности и унапређења аграрне политике. Осим тога, овим законом су тангиране и остале заинтересоване стране, као што су научно-истраживачке, образовне и стручне институције, струковне организације, други државни органи, правна и физичка лица, удружења произвођача, прерађивача и трговаца и сви остали субјекти укључени директно или индиректно у пољопривредни сектор.

Како се у дужем року очекује унапређење пољопривредне производње, као последица постајања предвидиве и конзистентне аграрне политике, неминовно ће доћи до повећања обима и квалитета понуде пољопривредно-прехранбених производа на тржишту, те ће овај закон индиректно утицати и на крајње потрошаче.

6. Трошкови које ће примена закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа

За примену овог закона нису потребна финансијска средства која падају на терет грађана и привреде. Решења садржана у овом закону реализоваће се кроз досадашњи механизам финансирања аграрне политике Републике Србије (уместо досадашњих уредби, које су регулисале поједине мере аграрне политике, овај закон постаје јединствена основа за реализацију мера), који је бесплатан и не ствара трошкове подносиоцима захтева за

остваривање подстицаја. Наиме, право на подстицаје остварује се на основу захтева, односно пријаве на конкурс поднете од стране подносиоца захтева, а која се подноси Управи за аграрна плаћања и за коју се не плаћа административна такса нити изазива било какве друге трошкове за корисника подстицаја.

У складу са чланом 75.а Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07 и 95/10), орган државне управе, у поступку решавања о правима, обавезама или правним интересима физичког или правног лица, односно друге странке, по службеној дужности, у складу са законом, врши увид, прибавља и обрађује податке из евиденција, односно регистара које у складу са посебним прописима воде други органи државне управе, односно други државни органи, органи територијалне аутономије, јединица локалне самоуправе и имаоци јавних овлашћења. Сходно наведеном, Управа за аграрна плаћања у сарадњи са другим државним органима самостално проверава испуњеност услова уписа корисника подстицаја у одговарајуће регистре, што не изазива никакве трошкове кориснику подстицаја.

Такође, имајући у виду да су корисници подстицаја лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, односно да обављају пољопривредну делатност, та лица већ поседују наменски рачун на који се уплаћују остварена средства подстицаја, те не постоје ни трошкови отварања овог рачуна.

Поред тога, у складу са чланом 11. овог закона установиће се Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју који води Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Наведени регистар ће се водити у оквиру постојећих база података и регистара овог министарства, те сходно томе његово формирање неће изазвати додатне трошкове.

7. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Овај закона успоставља посебну категорију права за чије је остваривање неопходно да се у свакој буџетској години обезбеде средства у буџету Републике Србије.

Истовремено, овај закон пружа могућност јасне процене одговарајућег нивоа финансијских средстава, кроз јасно регулисање и дефинисање врсте подстицаја, права и начина коришћења подстицаја, што доприноси предвидивости и транспарентности коришћења система подстицаја у пољопривреди.

Примена овог закона не изазива додатне трошкове, а позитивни ефекти његовог спровођења огледају се у чињеници да ће у највећој мери допринети поједностављењу система примене одређених мера аграрне политике, омогућавајући благовремено буџетирање потребних средстава (на основу закона којим се уређује буџет Републике Србије за сваку буџетску годину).

Поједностављење система имплементације мера односи се, пре свега, на постојање јединствене законске основе за реализију подстицаја мера у дужем року, према унапред познатим условима и критеријумима. На овај начин, произвођачи као непосредни корисници подстицаја, биће у могућности да правовремено и према унапред познатим условима и у унапред дефинисаним роковима аплицирају за мере подстицаја, наведених у Закону.

8. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Примена овог закона пружа могућност јасне процене одговарајућег нивоа финансијских средстава, кроз јасно регулисање и дефинисање врсте подстицаја, права и начина коришћења подстицаја, што доприноси предвидивости и транспарентности коришћења система подстицаја у пољопривреди.

Позитивни ефекти овог закона допринеће у највећој мери поједностављењу система примене одређених мера аграрне политике, уз истовремено задржавање система и начина обезбеђивања буџетских средстава (на основу закона којим се уређује буџет Републике Србије за сваку буџетску годину), без додатних буџетских давања.

Применом оваквог законског решења очекује се да ће доћи до повећања поверења крајњих корисника буџетских средстава по основу пољопривреде и руралног развоја, као и до повећања њиховог броја, односно до повећања броја физичких и правних лица, заинтересованих за коришћење подстицаја за покретање и/или унапређење пољопривредне производње. Повећањем броја корисника подстицаја у пољопривреди и руралном развоју очекује се повећање укупне производње, што неминовно доприноси повећању конкуренције на тржишту пољопривредно-прехранбених производа.

Као последица пораста очекиваног броја правних и физичких лица, која би се укључила у процес пољопривредне производње, реално је очекивати и повећање броја струковних организација произвођача (удружења пољопривредних произвођача), као могућност за увећање тржишне снаге постојећих и будућих произвођача.

Такође, очекивано повећање понуде створиће повољне предуслове за пласман пољопривредно-прехранбених производа на инострано тржиште, чиме би се повећала конкурентност домаћих производа на иностраном тржишту и допринело повећању већ постојећег суфицита у размени.

Подстицаји у оквиру директних плаћања стварају простор за смањење произвођачке цене, што води могућности унапређења ценовне конкурентности на тржишту, а самим тим и до могућности смањења цена финалних производа. Осим тога, како финални производи примарне пољопривредне производње представљају сировину за прерађивачку индустрију, њихова потенцијално нижа цена отвара могућност за потенцијалано снижење цена и прерађених индустријских производа. Како је наше тржиште релативно мало и отворено према тржиштима са којима постоји слободна спољнотрговинска размена, овакви услови за остварење ценовне конкурентности нарочито добијају на значају када је реч о пласману на инострано тржиште, и то нарочито на тржишта где постоји традиционално добар пласман наших пољопривредно-прехранбених производа. Унапређење конкурентности српских пољопривредних производа на иностраном тржишту води могућности додатног повећања већ постојећег суфицита у спољнотрговинској размени пољопривредно-прехранбених производа.

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Овим законом реализују се захтеви примарних пољопривредних произвођача, који постоје дужи низ година, а односе се на успостављање система дугорочно предвидиве, конзистентне и транспарентне пољопривредне политике, која представља основу за планирање производње и доношење производних одлука од стране крајњих корисника. У претходном периоду извршена је неопходна анализа, на основу које су утврђена најважнија питања чије је дефинисање неопходно за доношење овог закона.

Поред тога, обављене су консултације са пољопривредним произвођачима, као циљном групом, при чему је добијена подршка за предложена решења. Такође, консултована су и искуства земља чланица Европске уније и земаља из окружења.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде спровело је и јавну расправу о Нацрту закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју. Нацрта закона је постављен на интернет презентацији министарства и у периоду од 26. октобра до 16. новембра 2012. године сви заинтересовани су могли да доставе своје писане коментаре поштом, односно електронском поштом. Поред тига, расправа о предложеном Нацрту закона водила се у – Зрењанину (Регионална привредна комора), Крагујевцу (Медија центар Шумадија), Чачку (Институт за воћарство), Сомбору (Регионална привредна комора), Трстенику (Већница народног универзитета), Ваљево (Скупштина општине), Сјеници, Сремској Митровици (Градска кућа), Бачкој Паланци (Скупштина општине), Краљеву (Привредна комора), Врњачкој Бањи (Општина) и Београду (Клуб посланика). Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде организовало је, 16. новембра 2012. године завршну презентацију поводом закључења јавне расправе Нацрта закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју на коју су позвани представници свих релевантних институција, удружења и произвођача. Том приликом утврђено је да је стратешки јако важно да имамо предвидљивост у пољопривредној производњи. Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју створиће се стабилна, дугорочна и предвидива пољопривредна политика која се неће често мењати, омогућиће се средњорочне и дугорочне инвестиције, унапредиће се конкурентност и увешће се јединствена евиденција о подстицајима уз боље планирање буџетских средстава и виши ниво усаглашености са прописима Европске уније. Направљен је велики искорак у праведнијој расподели аграрног буџета тиме што су правна и физичка лица изједначени у праву на субвенције по овом Нацрту закона, као и површине под воћњацима и виноградима, који ће према Нацрту закона такође бити узете у обзир при остваривању права на директна плаћања.

На одржаној јавној расправи у више градова и завршној презентацији поводом закључења јавне расправе изнета су позитивна мишљења о појединим решењима из Нацрта закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, као и многобројне сугестије које је радна група размотрила.

Велики број учесника у јавној расправи је тражио да се повећа буџет за пољопривреду, односно да износи најмање 5% од националног буџета. Овај предлог је прихваћен и унет у текст Нацрта закона.

Велики број примедби је односио се на то да су произвођачи који су пољопривредни пензионери (преко 65 година) аутоматски разврстани као некомерцијално газдинство, а произвођачи који су пензионери из радног односа, не бивају аутоматски разврстани већ имају прилику да бирају. Обзиром да се ради о неравноправном третману произвођача, примедбе су уважене и унете у текст Нацрта закона.

Тражено је да се пропише могућност аутономној покрајини и локалним самоуправама да могу да утврђују и друге мере подршке за спровођење пољопривредне политике, а не само за кредитну подршку. Првобитно је планирано ови субјекти не могу да спроводе мере ценовне подршке, већ само инвестиционе и кредитне. Обзиром да се ради о средствима аутономне покрајине и локалне самоуправе, уз услов да су мере у сагласности са аграрном политиком државе, предлог је прихваћен и унет у текст Нацрта закона. Тиме су овлашћења локалне самоуправе проширена, тако да ће моћи да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и у делу директних плаћања које се односе на премију осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и

животиња, регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима и кредитну подршку (Град Крагујевац и више локалних самоуправа).

У вези регресирања трошкова складиштења је предложено да се регрес трошкова складиштења односи само на јавна складишта лиценцирана по Закону о јавним складиштима, што би требало да подстакне лиценцирање јавних складишта и проширење система. (Асоцијација пољопривредника, Привредна комора Војводине и др.) – унето у текст Нацрта закона.

Предложено је да се субвенционише производња садног материјала, што првобитно није било планирано. (Центар за воћарство из Чачка, Удружење аграрних економиста, Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад) – предлог је прихваћен и унет је у текст Нацрта закона.

Предлог да подстицаје за квалитетне млечне краве треба утврдити по грлу, у минималном износу од 25.000 динара а не 20.000 (Асоцијација пољопривредника, Привредна комора Војводине, Општина Шид и др.) - није прихваћен из буџетских разлога.

Предлог да се у оквиру подстицаја у сточарству дода и производња јагњаци за тов. (Општинска управа Пирот, Регионални центар за развој пољопривреде и села Сјеница) – овај предлог је прихваћен и унет у текст Нацрта закона

Тражено је да се предвиђена предата минимална количина од 3.000 литара млека по кварталу буде мања за остварење права на премију за млеко с обзиром да је ову количину тешко достићи на брдско-планинском подручју (Централно удружење одгајивача говеда сименталске расе, Привредна комора Београда, Пољопривредни факултет Нови Сад) - предлог је прихваћен и количина је смањена на 1.500 литара за подручја са отежаним условима рада у пољопривреди.

Предлагано је да се у члановима којима се уређују питања везана за лица која имају право на подстицаје код подстицаја код којих је предвиђено да правна лица имају право додати да манастири односно друга црквено правна лица такође остварју право на субвенције и то на целокупној својој имовини. (Српски православни манастир Светих Архангела Ковиљ) - предлог је већ покривен Нацртом закона, обзиром да су цркве и манастири правна лица и имају право на субвенције под прописаним условима.

Предлог да се код подстицаја за краве дојиље изоставе речи „товна” и „чисте расе” да би се односио и на грла мешаних раса у систему крава теле за производњу меса. (Удружење сточара „Стара планина” Пирот) - није прихваћен из буџетских разлога.

Предлог да се омогући научно-истраживачким организацијама право да врше спровођење научно истраживачких, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди (посебни подстицаји) је прихваћен и унет у текст Нацрта закона, обзиром да је то право првобитно дато пољопривредним станицама и физичким лицима.

У јавној расправи учествовали су представници референтних институција и организација, пословних удружења, привредних субјеката, пољопривредни произвођачи, стручна јавност, међународне организације и сва друга заинтересована лица. Радна група размотрила је велики број коментара на текст Нацрта закона, сагледала могућност њиховог интегрисања у циљу унапређења законских решења и велики део предлога уградила у текст Нацрта закона, чиме су предвиђена законска решења знатно побољшана.

10. Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава?

У циљу спровођења овог закона донеће се следећи подзаконски акти:

- 1) у складу са чланом 3. став 4. министар ближе прописује подручја са отежаним условима рада у пољопривреди за период од три године;
 - 2) у складу са чланом 4. став 1. Влада прописује за сваку буџетску годину обим средстава, врсте и максималне износе по врсти подстицаја;
 - 3) у складу са чланом 6. став 5. овог закона министар ближе прописује врсте подстицаја које остварују некомерцијална породична пољопривредна газдинства;
 - 4) у складу са чланом 11. став 4. министар ближе прописује садржину и начин вођења Регистра подстицаја у пољопривреди и руралном развоју;
 - 5) у складу са чланом 15. став 5. министар ближе прописује услове и начин остваривања права на премију за млеко, као и образац захтева за остваривање права на премију за млеко;
 - 6) у складу са чланом 18. став 6. министар ближе начин остваривања права на основне подстицаје, као и обрасце захтева за коришћење тих подстицаја;
 - 7) у складу са чланом 19. став 6. министар ближе прописује за коју врсту биљне производње, за које културе и под којим условима се могу остварити производно везани подстицаји, висину подстицаја, као и начин остваривања права на производно везане подстицаје и образац захтева за коришћење тих подстицаја;
 - 8) у складу са чланом 20. став 3. министар ближе прописује начин остваривања права на подстицаје у сточарству, као и обрасце за подношење захтева за коришћење тих подстицаја;
 - 9) у складу са чланом 29. став 6. министар ближе прописује услове и начин, као и обрасце захтева за остваривања права на регресе;
 - 10) у складу са чланом 30. став 2. министар ближе прописује врсту и висину кредитне подршке, као и услове, начин остваривања права на кредитну подршку;
 - 11) у складу са чланом 32. став 6. министар ближе прописује врсте подстицаја за мере руралног развоја, услове и начин остваривања права на подстицаје за мере руралног развоја и обрасце захтева, односно пријаве за остваривање права на подстицаје, као и максималне износе подстицаја по кориснику и по врсти поједине мере;
 - 12) у складу са чланом 40. став 7. министар ближе прописује услове и начин остваривања права на посебне подстицаје.
- Поред тога, у складу са чланом 11. овог закона установиће се Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју који води Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

У циљу што хитнијег стварања услова за остваривање права на подстицаје у пољопривреди и руралном развоју, односно прописивања врсти подстицаја, начина коришћења подстицаја, Регистра подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, као и услова за остваривање права на подстицаје, неопходно је да се овај закон донесе по хитном поступку. На предложени начин оствариће се предвидивост и стабилност у области подстицања у пољопривреди и руралном развоју.

Наиме, овај закон потребно је усвојити по хитном поступку због потребе благовременог дефинисања аграрне политике у наредној буџетској години, али и у дугорочном периоду. Овај закон представља основу за доношење подзаконских аката, којима се ближе дефинишу његове одредбе, а које је потребно усвојити у што краћем року, како би се мере аграрне политике несметано спроводиле од самог почетка 2013. године, односно у новом буџетском циклусу. С обзиром да планирање пољопривредне производње за наредни производни циклус од стране пољопривредних произвођача почиње већ крајем јануара, од изузетне је важности да овај закон и подзаконски прописи потребни за његово спровођење благовремено буду донети, како би се омогућило дефинисање мера аграрне политике, које ће се спроводити у наредном периоду. На тај начин створиће се услови за предвидивост аграрне политике, односно, пољопривредни произвођачи, као непосредни корисници буџетских средстава по основу мера аграрне политике, благовремено ће бити упознати са планираним мерама аграрне политике, како би, сходно томе, могли да планирају производњу за наредни производни циклус и у складу са тим, доносе производне одлуке. Подзаконским актима ближе ће дефинисати услови, критеријуми и начин за остваривање права на подстицаје, што је основа за реализацију планираних мера у наредном периоду. Такође, потребно је узети у обзир и процедуру усвајања пратеће подзаконске регулативе, а све у циљу благовременог доношења мера аграрне политике и стварања услова за њихову имплементацију у што краћем временском периоду.

Имајући у виду напред наведено, сматрамо да су се стекли услови да се овај закон донесе по хитном поступку, у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – пречишћен текст).

